

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 89. ANULU XV.

Telegraful ese de doue ori pe sepm
maua: joia si Dumineca. — Prenume-
ratuia se face in Sabiu la expeditora
foie pe afara la c. r. poste, cu bani
gata prin scrisori francate, adresate
catra expeditora. Pretiul prenumeratur-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciale din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si teri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratul se plateacu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu, pentru
a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a
treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 5/17 Novembre 1867.

Universitatea nationala.

Sabiu, 4 Novembre.

Conflusul nationalu din fundul regiu, numit
si universitatea nationala, a inceputu in 11 Novem-
bre c. n. siedintele sele din anulu acesta. O in-
stitutiune acésta din tempurele antemartiale, pe
candu nobilimea transilvana preste totu si avea u-
niversitatea sea, pe candu sucuimea asiderea si a-
vea universitatea sea; — urme se afla si despre uni-
versitas valachorum."

Originea acestoru institutiuni ni o presentéza cărtile
istorice, de cari dispunemus astadi si cari suntu scrisse
nu numai de romani, mai cu séma in bulla aurea din
1222. Diplom'a Andreana din 1222 amintesc in
mai multi articuli de Comes Cibiniensis, iéra in art.
II. se dice: „quod universus populus in-
ciens a Varas (Orestia) usque in Boralh (Baraoltu)
cum terra Sicularum, terrae Sebus et terra Daraus (Dra-
osu) unus sit populus.... Alte documente si
adeca dela 1355 amintesc de: Nos universi provin-
ciales sedis Cibiniensis ac aliarum septem sedium
universi provinciales ad eandem sedem Cibinien-
sem pertinentes" séu: Nos judices, seniores, Ci-
ves ac provincialium universitas de septem sedibus
provinciae Cibiniensis partis Transilvaniae etc. *)

Destulu ca déca celelalte universitatii a dispa-
raru si nu si-a pastrat form'a originaria, scaunele
si districtele fundului regiu au desvoltat acésta in-
stitutiune, cu deosebirea, ca treptu vedemu, ca art.
din Andreanum e cu totulu ignoratu séu explicatu
in contr'a spiritului acelei diplome si cu tempulu
gasimur si aici nu un us populus si nu unu u-
niversus populus in privint'adrepturilor, ci
o univeresitate natiunala sas esca, va se dica,
pre pamentulu, incependu dela Orestia pana la Dara-
us do i populi: unulu in tote beneficie, si al-
tulu numai in greutatile unei stari esceptiunali, fara
neci unu titlu de dreptu.

Déca s'a pututu intemplá asiá ce-va atunci;
candu poporele se privean cu neincredere unele pe
altele, candu regi, necajiti pre perderi provenite din
imprudentia loru politica si tactica, emiteau decrete:
ad extirpandos valachos — tréca duca-se. Erau a-
cei'a tempi, candu domnea animalitatea barbarismu-
lui, candu lăsarea „culturei" si a credintei ne schis-
matice intre schismatici era unu meritu, prin carele
se putea castigá nu numai suprematia asupr'a po-
poporilor, cari avuse sa sufere si sa fia garboite de
nenumerate invasiuni, ci se putea castigá si „ierto-
rea pecatelor" prin asuprire; iéra mai tardi au venit
si tempuri de acelea, unde insasi beseric'a reformata fa-
cea persecutiuni celoru streini de dens'a, si asiá sa nu
ne prinda mirarea, ca se putura desvoltá si pre cam-
pula politiciu, in fundul regiu, diferintie asiá mari. Afac-
cerile ómenilor suntu inrudite unele cu altele.

Dar ce ne face pre noi sa rescolim acum
trecululu, acum, caudu din tote unghirile nu audi
alta decatua trambitiera egalei indreptatiri si a infra-
frei poporilor? Celitorii nostri voru si vediutu,
ca intre 22 deputati a unui teritoriu cum e celu alu
fundului regiu, carele cuprinde 300 mii soflete din-
tre cari mai bine de jumelate suntu romani de a-
cei'a, despre cari totu diplom'a andreana dice in art.
VIII: praeter vero supradicta silvam Blacorum et
Bissenorum cum aquis usus comunes exercendo cum
praedictis scilicet Blacis et Bissenis (eisdem) contul-
mus; romani de acei'a, cari contribue si ei ase-
menea, ba relativu au contribuitu mai multu la greu-
tati — suntu representati prin unu singuru de-
putatu.

Va veni tempulu, candu romani voru discutá
mai cu deameruntulu referintiele cele nedrepte intre
aceste doue populatiuni din fundul regiu, insa nu

putemus suprime mirarea nostra si acum, candu ve-
demus ca o astfelu de referintia se strecora pana
catra finea secolului alu 19-le, si dupa-ce, — ce e si
mai minunatu, unu regim absolutisticu o stersa
prin delatursarea universitatii, — vine unulu con-
stitutiunalu, carele se pune pre basele liberalismului
si restituie.

Ni se va dice, ca punctele regulative suntu de
vina. Ele ingreuna efectuarea alegerilor in uno
modu mai dreptu. Dara atunci ne vine si ne vrendu
sa intrebam, suntu punctele regulative o legge,
carea trebuie sa suste pentru tote vecurile, seu nu-
mai nisce provisori, cari pentru ca suntu unilate-
ralmente favoritorie se pastreaza cu atat'a predilec-
tiune?

Ori cum sa fia, astlamu forte fara de nici o cale,
ca o natiune cum e cea sasasca, care-si insusiesce
de multe ori titlulu de purtatorea culturei in orientu,
se lega cu atat'a placere de mesuri cari infrunta
principiul egalei indreptatiri. Astlamu ne naturalu,
ca ómeni cari, in cele dintai si din urma, suntu
numai agricultori si cetatieni, sa militeze cu atat'a
obstinate, pre langa principie, cari si aristocra-
tia cea mai iubitorie de feudalismuri inca le departa
dela sine si se alatura langa principie moderne.
Cine iubesc apesare si suprematia e contra spi-
ritului libertatii, contra binelui poporilor si de
cultur'a cea adeverata acolo nu poate fi vorba.

Si la acésta argumentolu celu mai tristu e, ca
de-si tier'a nostra e de mai 200 ani scutita de invasiu-
nile caror a fostu sposo tierile vecine mai continuu
pana la 1857, statu cu agricultura catu si cu industria
putinu slamu mai nainte. Va sa dica in locu de inainta-
rea culturei vedemu putina spoiala, in care se im-
braca egoismulu acelu periculosu, carele provoca
indignatione si indiferintia satia cu cuvintele cele mai
frumose, de cultura si inaintare, candu le vede omu-
lui ca se facu din densele ironi'a cea mai invederata.

Credemu, ca déca tier'a nostra va trebu si
de aci incolo sa fia a corporatiunilor si nu a no-
stra a toturor, cari contribuimus cu avere si cu
bratiele inarmate la salutea patriei comune, apoi
celu putinu o astfelu de icona dora nu va sa
mai vedemu, cum ni o presenta universitatea
de astadi. O aseptam acésta preste totu dela sim-
tiulu de dreptate si satia cu istoria si cu umanitate
si in fine dela interesulu mai viu si gelosia
romanilor de drepturile loru, carea in casulu a-
legerilor pentru conflusulu de satia a remasu de
totu rece si apathica.

Evenimente politice.

Sabiu, 4 Novembre
Despre diel'a Croatiel celim, ca alegerile pen-
tru dieta s'an sistat in tota tier'a.

Zkft. ne spune, ca Locuitorul Croatiel Rauch
si cu Zivkovics, la trecerea loru din urma
prin Pest'a, aru si desbatutu cestiunea uniunei cro-
ato-unguresci cu Eötvös si cu Deák. Cestu
din urma aru si statoriu urmatorea base de per-
tratare:

1. Ungari'a recunoscce art. 42 alu dietei cro-
ate din anulu 1861, incatul acela se estinde asu-
pr'a afacerilor interne ale Croatiel si Slavonie,
va se dica, Croatiel si Slavonie capeta pentru
afacerile loru interne o legilatiune autonoma, unu
regim responsabilu, administratiune autonoma, justi-
tia autonoma, administratiune autonoma a cultului, in-
strucciunei si finantelor tieriei.

2. Dalmatia, se va uni cu Croatiel, déca se
va pronuntia diel'a ei pentru uniune.

3. Marginea militara capeta o administratiune
politica si justitia, analoge cu cea a Croatiel si Sla-
vonie.

4. Fiume remane la Ungari'a.

5. Denumirea capului regimului tieriei Croa-

tiei, carele va avea denumii impiegatii tieriei, tre-
buie sa fia contrasemnata de ministeriulu ungurescu.
Elu (capulu) aru si membru alu ministeriului ungu-
rescu.

6. Legilatiunea pentru afacerile ce suntu co-
mune tierilor coronei lui Stefanu are sa fia la Pest'a.

La corpulu acestu legislativ Croatiel si Slavoni-
a aru avea a tramite colectivu uno numeru pro-
portiunatu de deputati. Afacerile aceste aru avea sa
le aministreze uno subsecretariu de statu c ro atu
asiediatu la ministeriulu ungurescu in Pest'a.

7. La delegationea dualistica aru avea sa tramita
Croatiel si Slavoni'a uno numeru proportiunatu de
representanti, seu din diet'a Agramului, seu din curia
diete (croate) dela diet'a din Pest'a.

De dincolo de Lait'a se audu iera sciri despre
formarea unui cabinetu sub presidiulu lui Carlos
Auersperg, Hasner va fi ministru de culte
si instructiune, Dr. Berger de justitia si Dr. Gis-
kra de comerciu, Bar. de Becke devine ministru de
finantie pentru tierile de dincolo de Lait'a; mini-
stru de finantile imperiali se va face taverniculu
ung. Bar. de Senyey. In modulu acesta aru
avea imperiulu doue ministerie deosebite, preste cari
aru si cancelariulu imperialu, nemtu si ministrulu
de finantile imperiali, magiaru.

Déca putemus da credientu diuarielor apoi
frecarea intre comitate si regim inca nu a incetatu.
Comitatele protesteaza prin congregatiuni contra me-
surilor ce le ia guvernulu cu acele comitate unde
se disolva congregatiunile. Congregatiunea Rabului
aduce conclusu in carele se dice ca dreptulu ce
si-lu atribuie regimulu de a disolvi comitatele co-
mitatense si a sistá prin acésta autonomia munici-
pala nu se poate aduce in consunantia nici cu le-
gile din 1848 nici cu cele de mai nainte. Conclu-
siunea acésta se va impartasi celorulalte munici-
pii spre a o sprigini.

Intre ministrulu de resbelu din Vien'a si intre
celu din Pest'a se comunica, ca aru si esistandu
nisce pertratari de armatoriulu cuprinsu:

In anulu 1867 a placidatu, dupa cum e cu-
nosculu, diet'a din Pest'a o recrutatiune extraordina-
ria de 48,000 feciori. Ministrulu de resbelu din Vien'a
se dice ca aru si recercatu acum si pentru anulu 1868
aplicidarea unei recrutatiuni extraordinaria de 47,000
si respective de castigarea aplicidarei din partea
diete. Ministrulu ungurescu dechira inse, ca elu
numai atunci va pute sprigini cererea acésta ina-
inte dietei, déca regimulu din Vien'a va demastrá,
ca situatiunea politica a statului in afara recere
desvoltarea unei puteri asiá de mari militarie si ca
acésta aru si o necessitate neincungurabila pentru
primavera viitora.

Cetim in unele foi ca in Poloni'a rusescă cir-
culéza o scrisore subsemnata de uno „Comitetu polonu",
ca sa de polonii de acolo unoru persoane a-
numite, plenipotintie, spre a si representate la uno
congressu natiunala ce aru avea a se tiné catu mai
curendu in Leopole (Lemberg). Mai departe se
dice, ca se amenintia polonilor rusesci déca se vor
amestec in afaceri cu rusii. Unor'a ea acesta li se
promite din Leopole focu la case. Mai bine sa se
insotiesca cu jidovii.

Despre afacerile privitor la Italia se contra-
dicu scirile. Unele spunu ca Italia e linisita; ca
trupele francese se retragu treptatu spre Civita
vechia, si indata ce va fi linisee deplina voru par-
asiti Italia cu totulu. Altele spunu, ca ferberea e
forte mare in tote partile Italiei si apoi in turburé-
la acésta burbonistii incep a pescui pentru Faanc.
II, folosindu-se la acésta intreprindere de ultra-
montanismu. Se dice si aceea, ca Victor Emmanuel
vreia a abdice in favórea fiului seu.

In privint'a Romei vrea Napoleonu o confe-
rintia, inaintea cărei sa se deslege cestiunea, carea

*) Vedi Schuller L. ist. dr. transu,

a adusă atâtă nefericire și în dilele din urmă. Afara de puterile cele mari a invitatu și pre statele cele mici precum: Sassoni'a și cele-lalte patru state mici din Germania de sudu, Svedia, Dania, Olanda, Belgia, Spania, Portugalia și Elveția. Pap'a și Regele Italiei au capetatu invitări speciale. Conferinta acăstă va avea sa reguleze și cestiunea greco-turcesca. — „Köln. Ztg.“ primește unu telegr. din Parisu, în urmă cărui transisulu Angliei declară curtei din Parisu, că regimulu englez nu are apelare de a luă parte la conferinta proiectata. Mai departe dice depes'a, ca se ascăpta nouă turburări de pacein Itali'a.

Dupa „Opinione“ regimulu italianu, inca numai atunci va luă parte la o conferintă, de către trupele franceze voru parasi cu totulu Itali'a. Cam asemenea sciri se sună și despre regimulu prussianu.

Deslegarea cestiupei orientali a trebuitu sa repasiește de candu a venit u cea a Romei pre tapetu.

Programulu „Transilvanię“

Foi'a Asociatiunei transilvane pentru literatură română și cultură poporului român.

Dupa siiese ani ai esistintei sele, in care restempu a cercat a-si resolvă problemele amesuratul fragedelor sele puteri, „Asociatiunea transilvana pentru literatură română și cultură poporului român“ doresce a duce la deplinire și datorintă luata asupra-si in § 33 alu statutelor sele și respicata de nou prin votulu adunării generale dela Clusiu din 28 Augustu 1867 punctulu XXVIII. posă. II. si comitetul ei, interprete sinceru alu aspiratiunilor ei și eseculore credinciosu alu dispozitiunilor ei, grabesc a aduce la cunoscintă prea stimatilor membrii și a intregului publicu român, ca foi'a periodica a Asociatiunei transilvane pentru literatură română și cultură poporului român va incepe a apără in 1. Ianuariu c. n. 1868.

Scopulu și problem'a acestei foi suntu in specialu acelea, care suntu in generalu ale Asociatiunei insesi. Ele se respica de ajunsu prin determinarea susu citatului § din statute, care dice: „Asociatiunea va sustine o foi periodica in fascioare nelimitate pentru publicarea afacerilor ei și pentru latirea mijlocelor inaintări de literatură română și cultură poporului român.“ De aici resulta naturalmente și programulu acestei foi, care nu pote fi altul, decătu a publica afacerile Asociatiunei și tractate din diversele ramuri ale sciintielor și artelor, care potu contribui la inaintarea literaturei și culturei poporului nostru.

Pentru aceea foi'a luandu in deosebita consi-

deratiune resolvirea propositiunilor acceptate de adunarea generala constituante din Novembre 1861, publicate in actele Asociatiunei fasc. I. pag. 104—108, va cuprinde mai inainte de tōte elaborate originale scientifice din diversele ramuri ale sciintielor, — cu unică eschidere a aceloru specialităti, ce suntu inlaturate dejă prin § 3 din statute, adeca a obiectelor religiunarie și politice, incătu acele atingu tempulu present.

Dara fiindu ca tractatele de felului acestă presupunu la cetitorii unu gradu de cultura superioară, care este propria numai unui cercu, óre-căruia mai marginitu: pentru aceea foi'a se va adoperă a publică și astfelui de tractale, care sa impartasiésca rezultatele sciintielor, și cu deosebire ale sciintielor privitor la prosperarea fisica și materiala a poporului român, intr'unu stilu și limbagiu cătu se poate mai popularu și anume destinat pentru clasele inferioare ale poporului nostru.

Lângă tractatele acestea voru avea locu tōte acelore produse spirituale, ce privesc la literatura in intielesu mai strictu, și adeca la artele frumos: poesi'a, pictur'a, music'a etc., că la nisce factori atătu de insemnăti pentru desceptarea gustului fumosu și prin acăstă pentru avantarea culturei unui poporu.

Productele literarie de totu clasea, ce apară in orice parte a romanimei și suntu de adeverata valoare, voru fi considerate, anuntiate și după imprejurări și recensate in acesta foi.

Incheiarea acestei parti libere literarie a foei voru face corespondintie atingatoré de Asoc., notitie, sentintie s. a producte usioré din literaturele tuturor poporelor.

Partea a dou'a va comunica regulatu:

1. Protocoile adunărilor generale ale Asoc. și raportele oficialilor ei.

2. Protocoile siedintelor ordinare și estraordinare ale comitetului.

3. Publicatiunile de totu felulu ale comitetului, și adeca: liste de contribuitorilor incurse, deschiderea concurselor pentru stipendii și premii, și altele de felulu acestor'a.

Foi'a Asoc. amesuratul concluselor comitetului din 18 Sept. și 25 Oct. a. — și 107 și 108, va fi odata pe luna in fascioare nebroșurate de căte 3 cōle tiparite in octavu mare sub redactiunea D. secret. primar G. Baritiu. Pretiula ei este: pentru mem. Asociat. 2 fl., pentru nemembri 3 florini v. a. pe anu; pentru România totu atătu plus portulu postalu.

Atătu abonamentele cătu și elaboratele, care nu atingu deadreptulu redactiunea, ci suntu menite

pentru foi'a, vinu a se adresă francate cătra „Comitetul Asoc. tranne pentru literatură română și cultură poporului român“ la Sabiu. Terminulu abonamentelor este 1/13 Decembre a. c., spre a se pute defigie numerulu exemplarelor. DD. abonanti suntu rogati a insemnă cu acuratetia loculu de locuinta și post'a din urma.

Venindu a aduce acestea la cunoscintă stigmatilor membri ai Asoc. și a on. publicu romanu in generalu, comitetul invita pre literatii romani din tōte părți, că se binevoiesc a alergă intr'ajutoru cu luminele loru acestui nou focularu alu literaturii noastre și a depune intr'ensulu fructele cele mature ale cercetărilor și eruditiei loru, cu atăta mai vertosu, cu cătu dela acestu concursu generosu aterna vieti'a și venitorulu foiei. Iéra dela toti romanii fără distinctione se crede in dreptu a speră calda imbratisare și sprigintire, — că astfelu, portata de zelulu materialu și spiritualu alu tuturor foi'a Asoc. se pote fi și remană la inaltimă misiunei sele și se pote reprezentă cu demnitate activitatea in literatura și cultura a unei națiuni ce astazi, mai multu decătu ori candu altadata e chiamata a dă semne de vielia și propasire.

Sabiu, 1 Novembre (20 Oct.) 1867.

Comitetul Asoc. tranne romane.

I. Hannia m. p. presedinte.

I. V. Rusu m. p. secret. II.

Protocolul

siedintelor directiunii Asociatiunei aradane pentru cultură poporului română tinuta in an. 1866/7.

Siedinta XII.

(extraordinaria)

tinuta in Aradu in 18 Sept. n. 1867.

Presedinte: Mironu Romanu, directoru secundaru.

Membri oficiali: Lazaru Ionescu, fiscalu subst. și Julianu Grozescu, notariu.

Membri asistenti: Ioanne P. Desseanu și Dr. Atanasiu Siandru.

97. Se cetește și autentica protocolulu sie-

dintiei trecute cu șresi-cari modificări.

98. Fiindu de a se ingrijî directiunea pentru o localitate cuvenita unde sa se potea tină adunarea generală a Asociatiunei, dlu presedinte propune ca s'apetatu domnul Sig. Popoviciu că Il v. presedinte alu Asociatiunei sa fia recercatul din partea directiunii, că dsea sa facă pasii cuveniti pentru a

FOIȘIORA.

Pester'a negra...

nuvela originaria

Onópte de lacrimi.

(Urmare.)

se pregătesca cin'a, după ce se sterse bine la ochi, și se grigesca de cele casnice . . .

* * *

Aprópe de satulu B. se intinde o padure grandiosa, plina de steigeri inalti și bratiosi. — Sémena mai multu cu o sălă *) intru care locuesc ușri, lupi, și cele mai rele fere selbatice decătu cu o padure mai vegetabilă.

Două vâi adunci se trageau printre sinulu a cestei paduri selbate, unde neci lumină sórelui nu putea se strabata de ajunsu, și picurulu ploieci numai cu multu necasu, — asiá de désa frondia, asiá de dese ramuri avéu arborii inechiti- și asiá de intunecosa erá, incătu candu intrai in dens'a te cu-prindea fiori de móre — și ti poteai face cruce inainte, nesciindu ca scapá-vei cu viétia séu bá ! La pól'a padurei se inaltá o piramida de petra alba, insa dintele tempului — care scie róde bine — a rosu incătu-va și acăstă piramida.

Omenii diceau ca aru fi, semnulu unde a picat unu frantasiu tătărescu și ei totu deun'a, candu treceau pre lângă ea și faceau de făcutu cruce, dar cătu puteau o 'ncungurau.

Se vede ce spaimă mare a relasatu órdile a cetele selbate in sermanii locuitorii ! —

Se spunea de alta parte de multi din tîntululu acel'a, ea in padurea cea désa — se tine o céta de lotri — și capulu acestei cete infroscitóre aru fi unu omu mare, negru, cu ochi de focu.

Acolo pe vâile cele negre — acolo — unde in mediul noptiei și a dilei ésa buh'a din scorburi și tipă spete de cobire pre bratiulu unui arbore, unde numai racnete de lupi și ușri se audu și piciorulu omenescu rară calcă, — acolo aru fi fostu lo-

casilu acestorui predatori inspaimentatori . . . in-tr-o pescera, ce și adi mai sta de jumetate resipita și umpluta de petri sfermate.

Omenii a numit'o „pescera negră“ și tradiția acăstă e infirurata cu esistintă și peirea a celei gauri gigantice — aceluia tartaru torturatoru pentru locuitorii giurului . . .

Vitreg'a Floricei carea disese ca merge la fe-natiu — precum mintise fetei — și indreptă pasii cătra codrului infioratoru.

Inca odata mai luci sórele și apoi se cufundă departe după muntii din apusu, că unu globu ardietoru.

Fără temă pasi scarbós'a muiere. — Putinu mai avea și eata ajunsese la piramid'a alba, ce se 'nalția la pól'a codrului negru.

Trecu rapede pe lângă piramida, și intră in codru.

— Te tini de cuventu — i disese de odata o figura robustă, de o statura impunătoare, cu o fatia selbatica, inarmata cu o pusca aternata pre spinare, cu pistole lu curea și carea acum se redimă pre baltagulu celu avé in drépt'a — aparandu din tufisuri dese ale padurei, — ha ! ha ! he ! sócra buna ! vei fi ostenita da !

Vino cu mine avemu se rupemu legea Floricei ! — dice totu aceeasi figura.

Saft'a vitreg'a Floricei, și nevăst'a lui Todoren, trecendu unu pâreu, urmarí pre omulu celu misteriosu ce totu mergea, mergea și totu nu mai sosește.

Dela o vreme și neomenesci Safta — nu i se pară. — Unde și in catrou me duci Cupilane Stanicule ? i disese Saft'a omului.

Nu intrebă și vina ! respunse cu unu tonu demandatoru omulu.

*) Spresiune populară in locu de pădure mare R.

dobândi învoirea autorităților respective în privința tinerei adunării generale în sălă comitatensă, unde și în anii trecuți s-a întîntu acea adunare.

Determinat : Propunerea se primesc și președintele și rugătă că să se adreseze în privința acestă către dlui II. v. președinte.

99. Notariul arată cumea dela siedintă din urmă și-i renoiu deobleagamentul de membru ordinariu dlui Simeonu Andronu Galbinescu, parochu în Seravalle, cu ofertu anualu de 5 fl.

Se ia spre sciinția.

100. Se cetește epistolă dlui Michailu Besanu asesoru comitatensu în Lugosiu și membru alu Asociației, conform cărei domnișoară-lui se rōga de direcție, că să i se dea imputernicire pentru incasarea restantelor și competențelor ce au de a solvi membrii Asociației din Lugosiu, și spre acestu scopu cere și estrasu din protocolul perceptorului despre membrii acum amintiti.

Determinat : Cererea dlui M. Besanu se impălinesc.

101. Dlu Lazaru Ionescu că curatorul lasamentului lui Iov'a Cresticu arată cumea stărcă acescui lasamentu numai asiā aru puté și mai secură și favoritóre Asociației, deca s'aru viude cas'a din Siri'a ce se tine de acestu lasamentu, că prin acestă sa se usiureze lasamentul de greutățile ce cresc din dī in dī și asiā dicendu ameninția existență lui cu total'a consumare, — deci pentru îngrijurarea acestui ren și pentru ascurarea intereselor asociației în astă privinția, propune că direcție sa propuna adunării generali a Asociației că sa se venda cas'a amintita.

Determinat : Desbaterea acestei propunerii se amana pâna la tempulu candu dlu curatoru alu lasamentului și va asterne raportul seu despre starea adeverata a acestui lasamentu, penfru că și direcție sa poată fi bine informata, în privința acestea.

S'a autențiatu în siedintă ordinaria direcțională din 13 Octobre 1867.

Ioanne Popoviciu Desseanu m. p., președinte Iul. Grozescu m. p., notariu.

Siedintă XIII (ordinaria.)

tinuta în Aradu în 13 Octobre nou 1867.

Președinte : Ioann P. Desseanu, mai târziu Mirone Romanu directoru secund.

Membri oficiali : Lazaru Ionescu fiscalu, Ioann Goldisiu, esactoru, — Emanuilu Misiciu, perceptoru, Teodoru Serbu bibliotecariu și Iulianu Grozescu notario.

Membri asistenți : Dr. At. Siandor.

102. Se cetește și autentica protocolu siedintei trecute.

103. S'a presentat epistolă dlui v. președinte Sigismundu Popoviciu dñ 25 Sept. prin carea se înștiințează direcție cumea în urmarea pasilor făcuți sub nr. 98 a. c. autoritatea comitatensă, a datu pentru tinerea adunării generale a Asociației sălă comitatului.

Se ia spre sciinția și dlu economu e recercat a se îngriji de arangierea localităței.

104. La rugarea lui Iuliu Miclosi, studinte de clas'a 3 gimn. de Beiusu, în privința unui ajutoriu anualu din partea asociației.

S'a determinat : Fiindu stipendiele pre anulu curențe imparțite, rugarea recurgătorului, nu se poate lăua în considerație.

105. Dlu președinte propune că pentru împlinirea agendelor pregătite la adunarea generală sa se tina unele siedintă direcționale extraordinare.

Determinat : Se primesc și se decide tinerea acestor siedintă, începându de joi, în 18 l. c. în totă dilele d. m. la 5 ore.

106. Notariul arelandu cumea unelele imprijurări momentoase, pretindă că să se îndepărteze pentru căteva dile, se rōga că se i se deea unu concediu de îndepartare.

Determinat : Rogarea se primesc și pentru împlinirea agendelor notariale pe tempulu îndepărtaței notariului, rugătă dlu esactoru substitutu Ioane Goldisiu.

107. Dlu președinte arată cumea dlu Georgiu Opreanu dubaru în Aradu pre basă dechiaratiunei formale și cu deobleagamentu de 4 fl. la anu, voiesce a fi alesu de membru alu Asociației.

Determinat : Dlu acum amintită trecedu prin votare secretă, se declară de membru ordinariu alu Asoc.

108. D. Lazaru Ionescu propune că luandu în considerație cumea cei mai mulți membri ai Asoc. suntu în restanța cu deobleagamentele loru, direcție se arete aceste restanțe adunării generale a Asociației, cărei să facă propunere pentru măsuri cătu mai energiose spre incasare.

Determinat : Deciderea asupra acestei motioni se rezervă pe ocazia candu se va face și cenzură reportulu generalu.

109. D. I. Ionescu că curatorul lasamentului lui Iov'a Cresticu, arată cumea Liz'a Zsák econom'a reposatului avendu în acestu lasamentu unu legatu de 500 fl. s'aru indestul și cu 400 fl. deca această sumă i s'aru plăti de locu.

Determinat : Dlu curatoru se imputernicesce că se escopțese pretensiunea după propunerea de mai susu.

110. D. curatoru alu lasamentului lui Iov'a Cresticu areta consemnarea speselor de 30 fl. a medicului Iosefu Rakowsky, carea suma o pretinde că onorariu pentru vizitarea și lecuirea reposatului Iov'a Cresticu.

Determinat : Avendu scire direcționea, că preiunctorul numitului Domnu inca pe tempulu lecuirei s'a desplatit, dlu curatoru se impoternicesce a indestul pre acelu medicu pentru ostenelele facute în astă privinția pâna în sum'a de 10 fl. v. a.

Protocolul acestă s'a autenticat în 17 Oct-nou 1867.

Mirone Romanu m/p.

directoru secund.

Ioanne Goldisiu m/p.

"Alb."

not. subst.

Poiana mărului, 1 Novembre.

Dile Redactoru ! Cetindu corespondența din Poiană marului în nr. 80 alu „Tel. Rom.” am statu pe ganduri și indoelă, ca ore demna este acea corespondența de a responde la ea ? său bămamu decisu insa totosi, ca nu cumva onor. publicu se fia sedusu în opinie a observă de o camu data urmatorele :

D. docente N. Gugianu impinsu bagu de săma de mania de a trece și elu de publicistu da-scalesce în acea corespondența fapte necuvântiose — vedute numai de densulu, publica plangeri și eremide din partea unor nenorociti romani și deveniti la sépa de lemn prin Par. Leontie, fantasiza de nepotismulu, în oficiulu comunale, adusu totu din partea acestui par. Leontie, se plange, ca ómeni inca și astazi in epoca civilisatiunei nu urmează cea mai grea axioma de a se cunoșce pe sine insusi, și insira pre lângă alte și nesce neadeveruri.

Déca dlu G. aru dascală pe scolarii sei asiā bine după cum dascalesc reu în acelu articolu, — tuncea iamă și gratulat ? — insa tomai dascalesc reu copii și pentru se tine atâtă de invetiatu, fiinduca nemo in patria sua profeta. Compatriotii sei Zerneseni nu lu tinura demna de ale dascali neci copiji clasei prime, și asiā avuram noi Poenarii rara norocire (?) de a ne tine lectii numai copiilor nostri; ci după-cum vedem si venerabilor nostri sateni.

La invinuirile ce le atribue dlu corespondinte Par. Leontie, și fiului seu notariului, voi aduce argumentele mele prin care cred că-l voi răsu-na mai târziu, după-ce oju judecatoria competenta, la care amu urdutu procesu criminalu de calomnia și vătemare de onore contra Dusele, mi va immanuă

Capitoul Stanciul. — Noptea era negra și insioratore.

Candu și candu cuciuleacă tipă pe ramurile bortoșe ; ventulu vuiă printre copaci coperiti de mușchiu — și numai o inima că și a lui Stanciul putea să nu fie cuprinsă de frica umblându prin Lăbirintulu acestu negru formatu de tufole ramurose — ale alunilor. —

Putinu inca și Stanciul stă pre locu și scoindu — o fluierită de socu — o pușe la gura — și unu sunetul ascultu indată se reslată prin sinul padurei. —

Inca odată ... făcere de moarte ! ...

N'a venitul misielulu ! dise Stanciul crasnindu in dinti . . . Me-a mintit ! — Ha ! i voi plat-o !!!

Stanciul nici odată nu lase pre misieii de soiulu teu nepedepsiti ! . . . Tine minte ! — Dar ce nebunu-su eu ! Gerasimul pote inca veni ! dă ! dă ! mi-a datu mână ! . . .

Stanciul se pușe se radimă de unu ramu uscatu și tăiatu . . . tragendu-si caciula pre o urechia și înțindu-si și capulu plecatu, spre pământ — pară ca visădă.

Deodata unu susura printre tufisii i-lu tredî din visurile lui negre — și dinaintea Stanciului stă unu omu imbracatu pecurăresc — înbroboldită de nu-i putea-i cunoșce trăsurile fetiei. —

Bona sără Stanciule ! dise noulu sositu.

Sa traiesci Gerasime ! — i respunse Stanciul ; de ce m'ai lasat sa acceptu ? Nu scii ca amu mai multe în năptea această de a face ? !

Nu-su de vina Stanciule, că totu . . . dara lasa de astă data sa vorbim altu ce-va !

Stanciule vremea-i scurta — te invioesc la ce ti-amu disu eri năpte ? Dă său bă ?!

Gerasime ! dise Stanciul eu-su lotru de co-dru — și nu amu fostu nici odata între fețorii salutui teu — nu scia ce mania portă tu pre Ionutiu lui Petru !!

Mie mi totu un'a ! Fa ce ti-amu disu și-ti dau plată care ti-o amu spusu !!

Acăstă mi parerea mea din urma ! —

Déca nu apoi află-voin en pre altulu !!

Aici Stanciul resuslu odata bine — elu nu prea era invetiatu a vorbi multe, ci a dă eu toporulu. —

Nu pocio Stanciule cred-o-me ! dise Gerasim ; ceri prea multu dela mine ! — Apoi gădesce — ore nu-mi platesci prea putinu — tare putinu ???

Asiā dara nu facem târgu respunse Stanciulu maniosu. — Te poti duce in trăba-ti !! si eu a-cestea Stanciul se sculă de pre clombă și apucandu-si baltagulu iera in măni purcesa mai departe. —

Gerasimul stă pe gănduri — deodata dise in sine voi sa ceru ! .. Me voi scutură de Ionutiu ! Si cum ? astă-i trăbă mea ! — Apoi ? ! .. stăi Stanciule ! me invioescu !! —

Bine ! replecă Stanciul inturndu-se. —

Tine acestu evită !! cele-lalte le scii de rostă !

D'apoi plată Stanciule ? ! murmură Gerasim plat'a ? ! nu scii ca eu n'amă datin'a a plată inainte ? ! Impăiesce ce ti-amu sposu ! Adomi semnu și capeti plat'a . . . ! Năptea buna . . . Năptea buna ! si cu acestea se despartira acesti omeni satanici. —

Stanciul o apucă cătra Pescera — Gerasim cătra satu . . .

(Va urmă)

Sa lasăm omenii acești negri la inima pre-cumă-i pesceră in care intră și se urmarim pre-

sentintia, despre care sperediu, si suntu convinsu ca pâna candu legile sustatore va apera siguranta onorei sfa-cârui cetatiu, va cadé in favorul notariului si alu parintelui L.; cu atât'a mai multu, ca altfelu, calomniu si minciun'a aru preventi adeverului si dreptatiei.

Incheia Dle Redactoru numai cu atât'a, rezervandu-mi dreptulu de a aduce cu alta ocasiune si alte dovedi si date la aceasta calomnia *).

Notarulu comunale.

Principatele române unite.

Bucuresci 30 Octobre 1867.

Adunarea s'a completatu adi si a tinutu antâia siedintia. Lumea cetindu unele din foile publice din lasi si din Bucuresci, asculta adi, ca adunarea, dupa declararea aceloru foi, se deea in judecata Ministeriulu. Se vede insa seu c'acele foi au mersu mai departe cu dorintia decâtua cugetau a face patronii loru, seu ca lucrul nu s'a regulatu inca, dar ca Ministerulu va fi in curendu despagubitu pentru diu'a ce s'a perduto, seu pentru dilele ce se voru perde, pâna ce si va luá resplata, pentru multimea ilegalitatilor si violârilor de legi si de constitutiune ce a făcutu, in cursu de căteva luni cătu a administratu fără Camera. Cu toate aceste insa siedintia de adi a fostu plina de electricitate si din candu in candu fulgerile erau de natura a prevesti cadere tresnetului. Tresnetul n'a cadiutu, dar speram ca Ministerulu a vediutu de ajunsu ca-i trebue unu putericu paratoneru spre a atrage in pamento trasnetul si alu inlatură astfelu de pe capulu seu. Avé-va acelu paratoneru? Nu scimu, si neci nu voim se scimu. Suntemu gelosi aoperatori ai constitutionei si ai legilor si prin urmare acceptam acusarea ca se trecemu si noi cu cei cu cari va fi legalitatea, dreptatea si energie pentru consolidarea Statului romanu. Pâna atunci, adeca pâna ce se va forma noua majoritate legala, constitutionale, nationale, liberale, patriotica, economica si totu deun'a, in trecutulu si in presintele seu drépla si energica, si va lasa se cada tresnetul din inaltimia virtutilor sele asupra capului pecatosilor, ne vomu margini in a dâ o dare de séma despre ce s'a petrecutu adi in Adunare.

Romanulu.

Abia eri s'a pututu completá camer'a. Nouu ministru de finantie a schimbatu si textul si sensu mesagiului si a negatu si firm'a sub care s'a pusu dumnealui, dandu curatul blemu tuturor colegilor sei, fără că dumnealui sa dica o vorba. Ministrul de finantie a declaratu ca nu are trebuintia de biliu de indemnitate cerutu prin mesagi, ca finantile suntu in buna stare, ca nu vine sa cera nimic'a, ca astadi i-si va dâ proiectele sele remanendu sa asiedie camer'a ordinea dilei.

Sau făcutu propuneri sa-si incépa camer'a lucrarea convocata in sessiune extraordinaria pentru trebi de mare urgentia negresit, cu politia rurala remasa din sessiunea trecuta, spre risipire negresit a formarei unei majoritatî intinse. Generalulu Tell a sustinutu sa-si incépa camer'a lucrarea eu proiectulu drumului de feru. Majoritatea a sustinutu propunerea Generailui Tell si astadi credem ca camer'a se va ocupá cu proiectulu drumului de feru in lungul tieriei.

Vomu reveni asupra acestei amestecate dara interesante siedintie.

"Romanulu" de Dumineca, vorbindu de ne-completarea adunării deputatilor, si respondindu unui jurnal român care aru fi disu ca necompletarea deputatilor aru fi o tactică guvernamentală, adange ca la siedintia din urma a lipsit u si chiaru Generalulu Tell si amicii sei politici.

Nu putem sa nu vedem aci pétr'a aruncata in grădin'a nostra si ne credem datori o mica esplicare. Vineri dupa apelulu nominal, vadiendu-se eu mare satisfactiune a amiciloru constitutionei ca dnii deputati nu suntu in numerulu cerutu spre a se puté tiné siedintia, presiedintele a propusu siedintia pre a dô'a di Sambata. Dara o voce sparta a esitul din partea stânga protestandu si propunendu siedintia pre Luni, asigurandu inca ca luni se va puté tiné siedintia. Mai multe voci din drépt'a au repetat: astia sa sia! că si in tempulu celu bunu alu coalitiunei.

* De ce nu cu o cale si dovedile, pentru ca neci noi neci publiculu nu va ave mai tardi regazu de ele.

R.)

Nu scimu in ce idea va fi remasul Generalulu Tell. Celu ce serie aci insa, deprinsu de anu a scâca acea voce sparta dictéza si comanda si dreptei si stângelui si biurolui. a esit din adunare increintiata ca Luni are sa sia siedintia si marturisesc ca a fostu o surpriza pentru densulu candu a flattu ca s'a adunatu dnii deputati a dô'a di Sambata.

Tr. Carp.

Iassi, 22 Octobre 1867.

Pertru asta dota, nu putem dâ celitorilor nestri noutati positive si de o gravitate ore-care. Cu toate acestea i vomu intretiné despre sponurile respandite in dilele acesie in Bucuresci si care, déca s'aru adeveri, aru fi de natura a ne dâ sperantia de a vedé ca sessiunea legislativa ce urmează a se deschide dilele acoste are sa sia mai roditóre decâtua acea a anului trecutu. Ne simtimu totudin'u fericiti candu putem dâ publicului nostru vesti mai imbucuratore; de aceea ii comunicâmu scirile ce primim, de-si de nu suntu acum de o camdata decâtua simple sponuri.

Pâna acum se vorbea forte multu de disolvenția camerilor indata la convocarea loru; acum, insa, dupa cele ce ni se serie din Bucuresci vedem ca acele vuete erau eronate si ca, din contra, se dice acum ea disoluția adunărilor nu va avea locu la nici unu casu.

Ni se serie inca ca s'aru face dejá de pre-acum incercari pentru o fusiune a partitelor intre care se impartea adunarea deputatilor in sessiunea trecuta, si ni se comunica sperantia ca acesta fusiune se va puté opera pre nisice base solide care va asigurá formarea unei insemnatore majoritatî pentru a sustine intelépt'a desvoltare a principiilor constitutionei noastre. Déca aceste incercari aru putea isbuli, suntemu siguri ca adunările noastre voru dâ o soluție repede si fericita crisei neevitabili ce va trebuil sa nasca intre ele si ministeriulu pre care ele l'au lasatu la cîrm'a tieriei, si se voru putea apoi consacra cu succesu la putința indreptare a stării actuali de lucruri.

Mai e inca unu vuetu prin partea asta-lalta de Milcovu, ca mare marte din representantii Moldoveni nu voru merge la adunari. Dreptu cauzele acestei abstinensi, ni se vorbesce de vreo trei considerante: Un'a, ca multi din representanti, acceptandu-se a vedé imediat'a disoluția adunărilor, nu voiesc a face o căzatorie zadarnica la Bucuresci. Alu 2-lea ca mulți din ei se voru găsi in neputintia a merge din cauza numeroselor lovir de care, dupa atâta ani de greutati, au suferit interesele private, incât multi suntu acum siliti a se ocupá numai de ele. In fine, ni se mai dice inca, lucru ce n'am puté crede in totulu, ca unii din deputati aru voi a urmă o politica de abstinența sistematica.

G. de I.

Dupa "Tr. Carp." de Joi, camerile Romaniei s'a disolvatu Mercuri in 1. Novembre a. c.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunii vacante de invetitoriu in comunitatea gr. or. Sacosulu ungurescu, ce e ingremiata maritului comitatului Temisiului si protopresbiteratului gr. res. alu Lugosiului, se e scrie prim acésta concursu.

Cu acesta statiune suntu impreunate urmatorele emolumente anuale:

- a) bani gata: 73 fl. 50 xr. v. a.
- b) in naturalu: 16 metri de grâu, 16 metri de cucuruzu, 100 ponti de clisa, 50 p. de sare, 10 p. lumini, 8 stangeni de lemn si 2 jugere de livada.

Doritorii de a ocupá acestu postu de invetitoriu voru avé a inzestrá petitiunile loru concursuale, timbrate dupa cuvientia, cu estrasul de botezu, cu atestatul despre absolvarea cu sporu bunu a cursului pedagogicu in institutulu preparandialu din Aradu, apoi despre servitiul de pâna acum si purtarea loru morale si politica; si astfelu inzestrare le voru substerne Venerabilului Consistoriu dreptu maritoriu alu diecesei Caransebesiulu pâna in 20 Novembre a. c. calend. vechiu.

Caransebesiu, 19 Octobre 1867.

Consistoriulu diecesei Caransebesiului.

Concursu.

Devenindu vacante urmatorele statiuni invetatoresci:

- a) Glogu - Gilesci cu salariu anualu 130 fl. v. a. 40 ferdele bucate, lemn si quartiru.
- b) Campuri cu 100 fl. v. a. 80 ferdele, lemn si quartiru.

c) Boloz cu 80 fl. v. a. 80 ferdele, lemn si quartiru.

d) Godinescu cu 60 fl. v. a. 60 ferdele, lemn si quartiru.

e) Certeju de Josu cu 50 fl. v. a. 50 ferdele, lemn si quartiru.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste pos-turi, pentru care se deschide concursu pâna la 15 Novembre a. c. c. n. au de a-si tramite atestatele le timbrate la subscrisula Inspectoratu scol. distr.: A-testat de botediu, testimoniu despre absolvirea cursului pedagogicu, si carte de moralitate.

Ili'a 25 Octobre 1867.

Ioanne Orbonasius
Prot. si Ins. scol. distr.

Nr. 32-1

Concursu.

Pentru ocuparea statuinei invetatoresci la scol'a comunala gr. or. din Petrila, se deschide concursu pâna in 15 Nov. a. c.

Cu acestu postu e impreunat unu salariu anualu de 180 floreni v. a. cortelul liberu si lemnene trebincișoare pentru focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru adresá subscrisului concursele loru pâna la terminulu susu insemnat, instruite cu atestatele necesarii despre cvalificatiune.

Hatiegu in 22 Octobre 1867.

Ioann Ratiu
Protopopu gr. or. si Insp.
distr. de scole.

30-1 Concursu.

La vacanta statuinei invetatoresca, cu limb'a propunerilor romana, in Dent'a, protopresbiteratulu Versietiului. Emolumentele suntu 105 fl., 50 metri de grâu, 100 p. de clisa, 50 p. de sare, 25 p. lumini, 8 stangeni de lemn, 4 jugere pamantu, pausialu de 4 fl. si cortelul.

Competitorii la acésta statuine au recursele loru prevedute cu estrasulu de botezu si testimoniile despre scolele absolvate, cu atestatele despre servitiul de pâna acum, si despre portarea morala si politica, pâna in 30 Novembre 1867, a trami-te la

Consistorulu eparchiei Versietiului.

Nr. 69-1867.

EDICTU.

Mari'a Nastasa din Foseldea, carea cu necredinta de doi ani si-au parasit barbatul seu Tom'a Comanu totu de acolo, fără că sa se scie locul petrecerei ei, se provoca prin acésta, că in terminu de unu anu dela datulu de fatia, sa se ivescă la subscrisulu Scaunu protopopescu, caci la din contra se va decide procesulu divortialu pornit asupra-i, si in absenti'a densei conformu SS. canone ale bisericei noastre dreptu-credinciose.

Sabiul in 3 Novembre 1867.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu tractului Nochrichigului.

Nr. 32-1

EDICTU.

Ann'a Ioann Macrea maritata Vasiliu Magen din Satcelu, carea de trei ani parasindu cas'a, pre barbatu si patri'a, au trecutu in Romania fără a se sci de fatia locul petrecerei ei, se provoca prin acésta, că in terminu de siéșe luni dela datulu de fatia sa se prezenteze inaintea forului matrimoniale subscrisu, pentru ca la din potriva si fără de ea se voru otâri cele de lege prescrise.

Sabiul 1 Novembre 1867.

Forulu matrim. gr. res. alu Protopopiatului tract. Sabiului I.

Ioann Hannia
Protop. gr. or.

Nr. 31-1

EDICTU.

Ioann Ditea din Fisieru Scaunulu Cohalmului eu nedreptate parasindu-si legitima sea muiere pre Dominic'a Diteu totu din Fisieru, au pribegit u ne-sciindu-se locul unde traieste de 7 luni de dile, se citéza: că sub terminu de unu anu si o di sa se infatisiedie la subscrisulu Scaunu Protopopescu că sa stee fatia cu muierea sea, caci la din contra: in intielesulu SS. canone ale bisericei noastre gr. or. se va hotâri pâr'a radicata asupra-i si fără de elu.

Scaunulu Protopopescu gr. or. alu Cohalmului.

Draosu 24 Octobre 1867.

Ioann Iosifu Adm. Protop.